„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком и недељом** на целом табаку, **уторником** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За **Србију:**
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За **ОГЛАСЕ** плаћа се од сваке врсте 6 нов. оваких ситних слова, а за жиг се плаћа 30 новч. сваки пут.
За „**Приослано**“ плаћа се 26 н. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „**ЗАСТАВЕ.**“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕНЛАЂЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСЕ не враћамо.

Појединн бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

БРОЈ 158. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 22. ОКТОБРА 1896. **ГОДИНА XXXI.**

КО ЈЕ ПОБЕДИО?

У Угарској је ових дана била на ногама толика војска, као да стојимо у великом рату.

Из свију крајева наше домовине стижу сваки дан вести о мртвима и рањенима и ухапшенима, као да у земљи влада буна.

А шта је било?

„Слободни“ грађани вршили су своје „најсветије уставно право“, — бирали су се посланици за државни сабор.

Па ко је изнео победу из ове „уставне“ битке?

Народна воља? — Није!

Грађанска свест? — Никако!

Политичко убеђење? — Ни помислити!

Где бајонети говоре, ту престаје народна воља, свест и политичко убеђење.

Но горе је још од ових бајонета, који су вршили изборе, и наперени били на тело, на груди бирача, оно отровно оружје, које је стрељало у душу, у срце, у поштење бирача.

Никада до сада није овако јавно, овако безобразно радило поткупљивање и подмићивање.

Мађарски листови доносе тачно бројеве колико је који мандат стао, колико је где коштао поједини глас бирача.

Има мандата који су стали више стотина хиљада форината, бирачки гласови куповали су се од 5 фор. до хиљаде форината. Читаве општине, као „морална“ тела примале су по 4—5000 фор. од неких кандидата уз обвезу да за њега гласају. И све је то ишло јавно, без стида и срама, и ценкало се, као да се продавала марва, стока.

И тај новац у владиним рукама одржао је влади таку победу, какве до сада доживела није.

Оволико новаца до сада ни једна влада није просула међу бираче, нити је која толико новаца на расположењу имала.

Па откуда тај силни новац у рукама владиних кандидата?

Још пре избора знало се, да су Чивути влади огромне суме новаца ставили на расположење, само да одржи победу, а успех избора потврдио је најјасније, да је заиста из тог извора новац дошао. Јер још никада није ушао у сабор тако велики број Чивута, и то врло много сасма непознатих особа, као овај пар, а истиснуте су из саборнице многе снаге, које су угарском парламенту неку важност давале.

Тиме је углед и ниво угарског парламента тако ниско пао, како још никада није био.

Влада је и из редова своје странке изгубила многе угледне људе, само да би добили места њени мезимци Чивути. Неки су отишли својевољно, а други су оборени.

Овамо спадају: *Векерле*, гроф Јулије *Андраши*, гроф Андр. *Фештетић*, (сви троје бивши министри) даље Мавро *Јокаји*, Венијамин *Перцел*, Ладислав *Тиса*, *Чернатони*, *Бушбах*, гроф *Хадик* и барон *Амбрози*, и т. д.

Но још горе је прошла опозиција, велики број њених угледних чланова истиснут је за љубав чивутским мамелуцима, из сабора, као: Никола *Барта* Лудвиг *Барток*, *Бетија*, Ото *Херман*, Дионисије *Пазманди*, Јулије *Сапари*, Гаврило, Акузије и Стеван *Угрон*, Стеван *Вајаји* и многи други.

Па ко је у место ових ушао у сабор, да заступа вољу угарског народа?

Да именујемо само неке: Теодор *Волфнер*, Бертолд *Вајс*, Лео *Ланци*, Мавро *Мезеји*, Херман *Најман*, Фрања *Хорин*, Рудолф *Бидерман*, Мардохаји *Араањи* и *Фалк*, Артур *Еђеди*, Фрања *Хелтаји*, Едмунд *Гајари*, др. Шандор *Нађ*, Јулије *Розенберг*, Лазар *Самуел*, Виктор *Пиклер* и т. д., и т. д.

Све сами Израиљеви синови који су задржали своје име или га за 50 нов. сакрили за новим мађаризованим именом.

Ето ко је победио, ето како изгледа нова Банфи-пашина војска, која ће да држи судбину ове домовине у својим рукама.

Може ли отуда користи бити по државу? Ко ће имати ту корист?

Одговор се сам од себе намеће, а како је ко сејао, онако ће и пожњети.

Политичке новости.

Србија. Ђенерал *Јоца Белимарковић* бивши регент отпутовао је јуче, у недељу, у *Беч*, да се састане с бившим краљем *Миланом*.

*

Црна Гора. Како јављају са *Цетиња*, то ће кнез црногорски, после повратка свог из Италије, да иде у *Петроград* и *Цариград*. — У прошлу суботу стигао је свом дому кнез *Никола*, кнежевић *Мирко* и кнегињица *Ана*.

*

Бугарска. Кнез Фердинанд је велика обећања учинио у Русији и обвезао се, да ће прогоњене часнике примити натраг *и да ће саставити министарство чисто из странака, које су пријатељски расположене према Русији.* Према томе се очекује, да ће прогоњени часници скорим се вратити у Бугарску, пошто то у Петрограду најодлучније захтевају и пошто би искључење *Бендерева и Грујева*, који у руској војсци заузимају високе положаје, била увреда за саму Русију.

Русија. Руски лист „*Новости*“ у ствари Бисмаркових открића криви *Бизмарка* за то, што се Русија отуђила од Немачке. Бизмарк је, вели, јамачно заборавио, какву је он политику терао с Русијом, кад сад својим открићима за отуђивање Русије хоће да окриви свога последника. После берлинског конгреса, где се у свој својој наготи приказала Бизмаркова Јанусова — политика — руска дипломација је са свим изгубила поверење у Бизмарка а и сам Бизмарк се трудио, да то неповерење руско порасте. „*Московске Вједомости*“ мисле, да је Бизмарк сам навео Русију, да се ослободи од „големог“ пријатељства немачког и да стече уверење, да ће само у савезу с Француском моћи да очува интересе мира. — У Петрограду се пронела вест, да ће ђенерал *Игњатијев* скорим да иде у Цариград, као изванредни посланик Русије.

*

Румунија. У прошли петак стигао је српски краљ *Александар* у пристаниште Турн-Северинско. Дочекали су га: пуковник *Стојилов*; ђенерал *Белер* и друга господа. Краљ је за тим прешао на румунски брод Oriental, где га је поздравио управник државних добара, Monescu старешина марине и сремски префект. Oriental је стигао у Ђурђево у пола два сах. по подне. Дуж обале су пуцали у славу краљеву из топова. У Ђурђеву је дочекао краља војени министар пуковник *Будиста* у име румунског краља и пуковник *Аријон*, заповедник румунске војске другога корпуса. У *Букурешт* је стигао краљ, као што је већ јављено, у пола четири сах. после подне, где га је дочекао румунски *краљ*, министар-председник *Стурза* и други министри, заступници законодавних тела, букурешко општинско веће, које је предводио градски начелник *Робеску*, државни достојанственици, више свештенство, штаб официрски, управник полиције и многи позвани отмени људи. Супруга букурешког срп. посланика *Христића*, предала је срп. краљу диван свежањ цвећа. Ту беше и почасна чета војника са свирком. У пратњи српскога краља је *Франасовић*, војени министар, пуковник *Соларовић* и Миличевић, тајник краљев. Румунски посланик београдски, пратио је краља све довде. Краљеви су после поздрава, кроз окићене улице, праћени одушевљеним усклицима многобројног народа, одвезли се у двор. У пет сах, примио је српски краљ дипломатски кор. У пола 6 сах. је отишао у српско посланство, где га је походила српска букурешка колонија. У вече беше варош дивно осветљена. — На свечаном ручку наздравио је краљ румунски српском краљу овако: „Величанство твоје је трећи српски владалац кога част ми је поздравити у престоници румунској. То сведочи, колико су пријатељски и стални били односи међу нашим државама. Ваша похода нов је доказ за то. Из свег срца поздрављам овде Ваше Величанство и пуно желим да свевишњи благослови владу Вашег Величанства и Ваше Величанство, као и да заштити српски народ према коме смо ми тако пријатељски расположени. Захваљујући Вашем Величанству искрено на походи, пијем ову чашу у здравље Вашег Величанства и за срећу ваше владе. Живело Његово Величанство Александар I.“ — Краљ Александар је одговорио овако: „Сире! Дубоко су ме дирнули овај час саопштени ми осећаји Вашег Величанства. Као што је изволело Величанство Ваше рећи, да су народи нам од вајкада живели у искреном пријатељству и везани били заједничким интересима; ја дакле веран традицији, придајем важности томе, да сам могао походити В. Величанство. Врло сам срећан што сам Ваше Величанство могао да поздравим у вашој лепој држави и од срца захваљујем на лепом и срдачном дочеку, којим сам од Вашег Величанства на путу свом и у престоници дочекан. Дубоко ми је уверење и жива жеља, да ће добри пријатељски осећаји, који нас и наше народе вежу, бити све од дубљег корена и све чвршћи. У то име пијем у здравље Карла, краља румунског и у славу и срећу његове владавине.“ — Српски краљ је у петак походио с румунским краљем арсенал и фабрику барута. У 2 сах. по подне одвезли су се краљеви у пратњи министара и других достојанственика у *Синају*.

*

Турска. У Цариграду још једнако се шире страшне вести, које узнемирују, но међу тим дипломатски кругови сумњају, да се Јермени озбиљно спремају на нове немире. — Посланици великих сила су изјавили, да нису задовољни са објашњењем турске владе у *ствари зајма за набављај оружја*. Према томе изгледа, као да је турска влада напустила мисао о зајму за набављај оружја. — Султан је у својој иради од прошле среде *поскидао са звања* оне заповеднике турских чета, који су били сукривци у убиству Слаткова, брата сереског аустро-угарског конзула, *да би тиме дао сатисфакцију аустро-угарском конзулу*.

КАКО СУ ТЕКЛИ ИЗБОРИ.

Чаца. Изборни председник Гебауер није пустио на биралиште 600 бирача пучке странке и не само да нису пуштени на биралиште него ни у варош нису могли ући, јер је иста била од војске тако рећи поседнута Избор је почео 8

ПОДЛИСТАК

ЖИВОТИЊА И ЛАЖ.

Пре неколико година сам видео путника са извежбаним псом и извежбаном мачком. Оставио би обоје у засебним кавезима; пса би везао ланцем а мачку не би; између њих је био сто, а на њему тањир са укусним и примамљивим јелом. У отсутности господара скинуо је пас ланац с врата, скочио на сто и појео јело. За тим је зграбио мачку зубима, дигао је на сто, метнуо је пред тањир и увукао се опрезно у ланац тако, да је господар при повратку морао мачку држати за неваљалог продрзљивца.

На безазленог посматрача не може ништа смешније утецати, но ово пренашање навике дечака и слушкиња у животињски живот:

„Мачка је учинила!“

Па шта ме је тако озбиљно расположило Зашто да се и моје лице сред ове веселе и распуштене гомиле не насмеши безбрижним осмехом? Зашто сам на послетку ово место напустио у мислима и ћутању?

Вештачка свеза између животиње и лажи — тако смешна — изазва у мени озбиљне мисли.

Животиња и лаж, како је далеко то једно од другог, као небо од земље! И сурови човек природе! И он убија свога непријатеља, али часно, са секиром, а не лажним сплеткама.

„Мачка је то учинила!“ Како је кеспретан, како невешт овај изговор обешењачког детета или сразмерно слабо образоване слушкиње „старог доброг доба“; данас је да богме са свим то друкчије.

Данас имамо образованог човека на висини културе! Гардијски поручник, који на смрт мрзи све, што подсећа на Чивута, не стиди се да своја леђа погрби до земље пред чивутским зеленашем у потаји, а јавно пред чивутским тастом, чији новац помаже да се старо племе на ново подмлади. За тим милијунар, који сме јавно да се хвали, да својим имањем влада чиновницима и тако да осујети сваку оправдану тужбу против себе — и то не само у Русији, него свуда. За тим посланик, вођа из таке званог најбољег друштва, који држи жестоке беседе за веру и поштење, док му љубавница седи на трибини, док своје лажне менице држи у шпагу — све су то мрачне стране, које упоредо иду са светлошћу високе културе. Никад не можемо да признамо, у каквој страшној мери кужи лаж наш образовани друштвени живот, са страхом превлачимо ми као какву копрену преко провалије, која пред нама зија, да је не видимо — као да није тим још опаснија, у колико је не видимо.

Но куд сам ја дошао; зар нисам говорио о простој играчци? Та да, то је била појава лажи у животињском свету.

Животиња и лаж! Шта може бити удаљеније од овога? Погледајмо пса, највернијег пратиоца човекова, са којим се човек најбоље споразумева. Кад пас зна, да је што скривио — он не вели „мачка је то учинила“; чим господар дође, он понизно домили, плашљиво маше репом свестан кривице, као да се исповеда. Животиња је од лажи тако далеко удаљена, као што је човек од истине!

Па ипак пси, који су у непрестаном, блиском саобраћају с људима, који су од њега научили све што је могуће — зар не би могли они како научити и лагати? Код таких собних паса се може кадгод приметити, да баш не пузе тако, кад што скриве, да баш не машу репом тако плашљиво; напротив смело трчкају и умиљавају се задовољно своме господару, као да се није ништа догодило. Па ипак их одаје плашљиво — скоро да кажем збуњено — лице, да знају за своју кривицу; и ту забуну ваља умиљавање да замене, те да господар не посумња. Многи пријатељ животиња ће то искусити, наравно само код животиња, које су у ванредно чврстој вези са човеком, поименце код мопса, који може човека да задиви својим „изразом лица.“

Од образованог човека науче животиње толико ствари, па зашто не би и у животињство превео лицемерство и лаж, што животиња од природе не познаје, као што не познаје ни сваку културу.

Она лакрдија постигнута вежбањем, јесте само повећан израз онога, што је утецај људске културе учинио за животињу, са којом се тако рећи као са старим пријатељем дружи. А да ли и овде неће бити:

„Мачка је то учинила!“

Превео **В.**

сах После по сата председник изјави да не може примити кандидата пучке странке *Черноха* јер му није занимање означено. Узалуд су против тога протестовали опозициони повереници и позивали се на то да Гебауер има у рукама варошку потврду да је Черних каноник у остроГонском капитолу Гебауер просто изјави, не обзирући се на протест, да је *Лео Ланци* изабран једногласно за посланика.

*

Посланици пучке странке: Јован Ажбот, Фрања Бусат, Јосиф Фаркаш, Михаило Јурић, др. Јосиф Кубина, Карол Калман, Никола Лепчеји, Јован Молнар, Антон Мочи, Др. Андрија Маршовски, Фрања Мајор, Рудолф Пауер, Стеван Сабо, гроф Аладар Зичи, гроф Јован Зичи, Золтан Змешкал.

*

Из Кулпина. Свршило се. Комедија је одиграна. Синовима савесним ове миле домовине опет је доказано, да за већину не постоји закон, да је само на папиру а у истини га нема, мртво слово дакле.

Уверисмо се, да би нам и најкрући апсолутизам бољи био, него овака уставност.

Милиција, жандари и сва среска полиција показаше се на лицу места само да заплаше бираче и да их приморају да гласају за човека, који је влади, дакле данашњим силницима у вољи.

У двору српског Набоба све музике и банде из околних места, ларма, галама, мозак мирним бирачима да проврте. Паприкаш пре два-три дана куван, лопатама се из буради алапљивим бирачима сипа; вино и ракија немилице се расипа, светина пијана подобна бесловесним животињама гамиже, те их онако ождеране одводе на биралиште, да врше своје уставно право. Ето, таким се средствима данас и влада и кандидати служе, да они до већине, а ови до мандата дођу. То вам је од прилике слика данашње корупције. Незна бирач ни за кога гласа, но одговара: „Та за онога, где сам се опио.“ Таком већином изабран је Ивановић за посланика, изабран је човек, који за пет прошлих година никад ни уста отворио није до онда. кад је требало за срце ујести свету матер цркву и поткопати постоље овде Српству и православљу.

Па шта мислите, ко је највише припомогао да продре Ивановић? А ко други, до Срби из овога среза, који за вино и печење продадоше своје уверење, а било је ту и другога чега, ви већ знате шта.

Али што је још жалосније, гласаше за Ивановића и четири српска народна учитеља.

А што је, наопако, још најжалосније, гласаше и два српска православна свештеника, два жалосна сина свете матере цркве, два недостојна слуге божија олтара, а ти су: Милош Теодоровић из Кисача назван Бада и Љупко Каћански из Кулпина.

Ето ти твојих синова српски народе, ето ти људи, који се онако дераше на митрополијском збору и проклеше оне Србе, који за црквене реформе гласаше и данас из својих личних рачуна и да се могу удвору међу великом господом наћи продадоше свој образ.

Католички свештеник није ни један гласао, види се да ти људи живе за своју цркву и да им је она преча од личних обзира.

Словачки свештеници гласаше са већином свога народа уз народносног посланика. А нека на част служи и двојици српских свештеника који за народносног посланика гласаше а ти су: Петар Костић из Ст. Футога и Милан Стоја из Ст. Шова.

Тако смо се захвалили браћи Словацима у срезу, који су нам братску руку пружили и који су према нама искрени и поштенији били!

Сада после овога остаје нам да размишљамо, оћели овако и даље ићи, што не дао бог.

Онима који су заборавили на образ и понос српски довикујемо: Данас вас не познају у Кулпину, а опет морате јести.

Автономне вести.

У извештају **епарх. школ. одбора** бачког од 10. (22.) октобра о. г. читамо и овај став: „Н. Ц. Школ. Савета саопштава извештај кр. школ. надзорништва бач-бодрошке жупаније у погледу самовласног изашиљања учитеља на учење мађарског језика у Фелеђхаз, у коме се извињује. да су од његове стране само полит општине упућене за давање путна трошка, једино је за Нови Сад и Сомбор изишло президијално упутство од епархијске власти на његов позив, јер је кратко време било“. Другим речима „Опет то, али мало другчије“. Ми знамо да је то све тако било и та нас ствар већ више и не интересује већ и због тога што би у сличној прилици епарх. власт опет на врат на нос потрчала да нашем учитељству нареди да се иде тамо ил овамо. Али питање је с којим правом државни школски надзорник само на 3—4 дана напред наређује, да учитељи имају бити у Фелеђхазу. Питање је на што се шиљу ти учитељи у Фелеђхаз кад су неки од њих у Бају положили испит из мађарског језика, а остали у учитељској школи у Сомбору. Питање је зашто влада прави разлику између учитељске школе сомборске и државних учитељских школа, те наређује да они учитељи који су у Бају полагали мађарски неће у Фелеђхазу полагати закључни испит, а они који су полагали у Сомбору морају полагати, јер би иначе они са бајског курза имали два оспособљења државна и овај апсурдум увидела је управа у Фелеђхазу тек пошто су неки учитељи — било је међу истима и из Баје оспособљених, а из Сомбора — интерпелисали управу за што да полажу кад већ један испит имају. И управа видећи се у владином галиматијасу по свој прилици да се од министарства информисала и после неколико дана изјавила да они који су у Бају полагали неће овде полагати, само ће они који имају мађарски испит из Сомборске учитељске школе, и то с тога, што то није државни завод. Када су учитељи обавестили управу, да је сомборска учитељска школа једнак завод државним учитељским школама а да јој је то право законом уједемчено, те би према томе тај захтев био повреда закона односно наше автономије, исплела се управа с тиме, да би испит полагали и учитељи друге вероисповести и народности који су оспособљени у којој вероисповедној учитељској школи где је н. пр. наставни језик мађарски, немачки и т. д.

На ово дакле нека да државно школско надзорништво Школском Савету обавештај и нека ту повреду залечи, а приповедати „Маркове конаке“ то је тако исто ништа од државног надзорништва бачке жупаније, као што је ништа и од Школског Савета ако је са тим обавештајима умирио своју савест. И не ћемо се ни мало чудити, ако скорим заокупи и њих когод на какав курз мађарског језика.

Стечајни испит. Пишу нам из *Кикинде*, да се тамо сад у четвртак обавио стечајни испит, који су положили следећи: Павле Милићев, капелан из Срб. Итебеја, Владимир Вулишић из Темишвара, Светозар Јеврић из Сегедина, Јован Јовановић из Модоша, Душан Путник из Срп. Св. Петра и Драгутин Чолаковић из Српске Кларије, свршени богослов.

ИЗ НАЈЦРЊЕ ЕВРОПЕ.

Убијства, пљачке, отимачине и зулуми у Старој Србији, Арнаутлуку, Дебру и Маћедонији.

Написао Србин Србиновић.

(Наставак.)

У Плевљу глоби и злоставља Србе Махмут ага Бајровић и син му, Мехмед члан меџлиса. Они су отели Србину Дим. Грујичићу дућан и убили у сред чаршије недужна човека (убица Хаџа Аџа Бајровић.)

*

Турски официри у Плевљу напали на коњима да погазе српску децу на гробљу. Поп Димитрије Шиљак осуђен на 15 дана затвора и стрпан у свињац.

*

Код Охрида у једном селу (Враниште?) зидала се касарна. Држава је издала новац за надничаре, но охридски кајмакам је гонио Србе сељаке да џабе раде, те су ови целу касарну бесплатно саградили, а кајмакам и јузбаша добивени новац од државе поделили.

*

У бањи Капланово, близу Скопља напали су Арнаути на кајмакама из Велеса и Али бега велешког грађанина. Првог су ранили а другог убили. Истрага није поведена и ако су нападнути царски чиновници и угледни грађани.

*

Колика је сигурност у околини Призрена доказује наредба тамошњег мутесарифа, издана у јуну, да ни један Србин не сме излазити из вароши, јер ће погинути.

Арнаути су ово дана опљачкали путнике и отели им коње и кола на главном друму Феризовић-Призрен.

*

Турски војници у Новој Вароши нападају и силују српске жене и девојке. 27. пр. м. напали су два неваљалца турска Нушко и Мујо Барјовић на жену Миће Пурића у селу Радијевића. Жена се отела, али је рањена.

*

У Пећи је ужасно стање. Арнаути премлаћују Србе јавно по улицама. Власти нема, а војска се дигла па отишла на Крит. Срби су без сваке заштите. У старој пећкој патријаршији већ два века не моли се богу српски патријарх, на црквеним кубетима звона не звоне, импозантни манастир Високе Дечане пристисли Арнаути, а Србе у Пећи и околини кољу и расељују Арнаути.

*

5. јуна Селиман Мехмед из Ботусе на Косову покушао да закоље Ивана Павића из Ботусе. Народ га одбранио

*

11. јуна Фејза Ђурсим из Кукавице убио брата Коце Ђорђевића из Драговца.

*

Исти Фејза, истог дана убио је Спасу Симића у Сливову на Косову.

*

24. јуна, Сали ага испребијао је на мртво име Деку Јовановића из Грачанице.

*

Исти Сали ага растерао је сватове Максима Миљковића из Грачанице, недав ни да се венчање доврши.

Зулуми у јулу 1896. године.

У Куманову не може да живе људи од зулума турских војника. Они бију свет по улицама. Ко неће да устане, кад војник прође, добије батина. За то је један војник почупао браду попу Андону. 30. пр мес. напали су војници са бајонетима једне хришћанске сватове, а у вече су пуцали на кућу кума Стојмана. Ти војници су — Арнаути из Приштине и Призрена.

*

Ибро Шабан и Хоџа Зуко из Новог Пазара чине велик зулум народу по селима око Нове Вароши. Они између осталог силом намећу крijумчарски дуван сељацима, па их после пријављују властима. Отимају сељацима кола и коње итд. На тужбе народа, власт одговара да их не може да нађе, и ако се они оружани шетају по Новој Вароши. — 14. јула напали су ножем Јову Живковића, кафецију из Нове Вароши.

*

Кајмакам дебарски везао је и стражарно протерао Хараламлија, калуђера из манастира св. Јована Претече, српског поданика. Калуђера су путем мучили жандарми. — Исти кајмакам протерао је везана и ботаничара из Беча, Др. Штарића.

*

Ислам Онбаша са својом четом покорече чини у Демир-Хисару. Село Простреље оглобио је и похарао сасвим. Потера жандарска гледала је то с виса, али није ни једне пушке избацила на разбојнике.

(Наставиће се.)

Вести из места и са стране.

Српски учитељски конвикт у Новом Саду добио је за нове потпомажуће чланове гг. *Уроша Предића* сликара из Орловата и *Јована Антоновића* благајника из Гргуреваца; обојица с прилогом од 50 фор., које су петпуно исплатили. Даље је платио другу рату од 10 ф. потпомажући члан г. *Паја Ћурчић* благајник из Новог Сада. Учитељски конвикт добио је и прилоге прошлог месеца: од гг. *Војислава Вујичића* трговца из Земуна 12 ф. као спомен-дар и подушје пок. Александри (Нани) Петровићевој у место венца. Г. *Стева Личиник* учитељ из Војке послао је 15 ф., што је скупила гђица *Загорка Николићева* у сватови г. Вл. Станисављевића и од којих је приложио сам кум г. *С. С. Николајевић* 10 ф. а остало други гости. Свима овим дародавцима и приложницима изјављује се топла захвала.

Чика Јова Змај који је у последње време био оболео толико се опоравио да ће за који дан моћи излазити.

Опомена ради новачења. Новосадски магистрат издао је овај оглас: Пошто су сви они момци, што су 1876., 1875. и 1874. године рођени, дужни доћи на новачење 1897. године, то се овим издаје позив на све овдашње и стране што војној дужности припадају, а који су у горе поменутим годинама рођени, да се у току месеца новембра т. г. ради пописа овоме звању и то војном оделењу усмено или писмено пријаве. Ако се они, што су дужни доћи на новачење привремено не налазе у месту где су надлежни или где стално живе, те су услед тога, или услед болести спречени да се усмено или писмено пријаве, то их могу њихови родитељи, старатељи или заступници пријавити. Они странци што су дужни доћи на новачење, имају са собом понети (завичајне сведоџбе, путни лист или радничку књигу). Ако онај што је дужан доћи на новачење па се није пријавио, није био спречен препоном, која се неда отклонити, чини преступ и казниће се новчано од 5 до 100 фор. (О З. §. 35.) овом приликом се напомиње и то, да пропуштање дужности, што потичу из обранбеног закона у опште, не извињава незнања ових позива, или незнања дужности, које обранбени закон прописује. Уједно се опомињу они, што су дужни доћи на новачење: а) да прилозима снабдевене молбе ради полученја олакшица, које су наведене у 31., 32., 33. и 34. §. О. З. имају предати у месецу јануару или фебруару 1897. године војном оделењу овога магистрата, најдаље пак на дан новачења одбору за новачење, б) да приликом пријављивања имају предати прилозима снабдевене молбе сви они, који желе доћи на новачење у други који округ, а не у онај у коме су надлежни и да ће се у томе случају моћи уједно получити и доказати горе поменуте а у 31., 32., 33. и 34. §. у О. З. наведене олакшице. Молбе, које се ради дозволе да се може доћи на новачење у други који округ, осим онога где је дотични надлежан касније предаду, биће одбијене.

Варалица. Пре кратког времена дошао је у Земун један странац и издао се за богаташа. Правио је познанство с појединим породицама у којима има кћери за удају. Важио је као добра партија и наједанпут се пронео глас да се жени са девојком имућније породице у неком оближњем месту код Земуна. У очи прстеновања потужи се родитељима девојчиним да му је понестало новаца и измами од њих 500 фор. Кад сутра дан, а њега нестало. Својта девојчина тражила га и тамо и амо, али нигде ни гласа о њему.

Крађа на главној пошти у Будимпешти. 29. (17.) окт. догодила се на будимпештанској главној пошти крађа. Трговац с вођем Ђура Гостимоновић дошао је на пошту да преда два писма с новцима. У једном је било 300 фор. а у другом 30 фор. Кад се приближио код поштанског чиновника, узео је писма у руке, но у тај мах приближи му се неки непознат младић, и истргне оба писма из руке и побегне.

Телефон између Будимпеште и Берлина. Између угарске и немачке владе вођени су већ од дужег времена преговори да се Будимпешта и Берлин споје телефонском везом. Преговори су завршени и радња око телефона почеће на пролеће 1897. год. и до 1. септембра т. г. биће предана промету. Ова телефонска линија биће дуга 1000 километара, те по томе најдужа у Европи. Издатци за њу износиће 290.000 фор., а од те своте отпада на Угарску 130.000 фор,

Кратке вести. Радници у поморском арсеналу у Цариграду обуставили су рад, јер од више недеља нису примили плату. — Тројном савезу истиче рок 1. маја 1897. — У Београду је ухваћен на железничкој станици један сељак који је протуривао лажан новац од два динара. — У Готи је изишао проглас на народ, да овај дигне свој глас против двобоја, те да се законом забрани. — Изложбу у *Нижњем Новгороду* посетило је 991.043 посетиоца. — Албин Пфајлшмит, трговачки помоћник кривотворио је у Цириху два чека у своти од 500 и 27000 франака, за њим је расписана потера. — На земунској пијаци купио је један Чивутин патку са четири ноге, две стражње су нешто мање од предњих. — Љуба Ракићић бивши званичник аустро-угарског конзулата у Београду проневерио је повећу своту новаца и побегао, но сад се сам пријавио суду у Панчеву. — У Јашу у Румунији нашао је неки књижар једну стару поштанску марку која је тако ретка да је скупљачи марака цене на 10.000 динара. — У Бечу је ухваћен један што је трговао с девојкама и предат је суду. — Доњоаустријско индустријско друштво приредиће 1898. индустријску изложбу у ротунди у Бечу. — Дарови које су примили талијански наследник престола и кнегињица Јелена чине вредност од *шест милијуна* лира. — Близу Јарка на Сави нађен је мртав финанц *Миле Акбаба*. Не зна се да ли се сам убио или га је неко други убио. — У Загребу је подигнут споменик на гробу пок. глумца Сајевића. — У *Кембрицу* је изабран за градског начелника *Хорације Дарвин* син чувеног Дарвина.

ИЗБОРИ.

ВЕЛ. КИКИНДА. Изабран је *владиновац* градски начелник **Риста Телечки** против Паје Јеремића, који је био ван странака и заступао ревизију црквено-политичких реформа са 827 против 628 гласова.

*

Од досадашњих 409 избора добила је:

Владина странка	278
Кошутова странка	47
Апоњева странка	37
Пучка странка	22
Ван странака	9
Угронова странка	7

Ужих избора биће у 7 срезова, нових избора биће у 2 среза. Накнадни ови избори одржаће се свакако у првој половини месеца новембра.

Владина странка придобила је свега до сад 68 нових мандата.

Главни уредник: др. Емил Гаврила. Одговорни уредник: Ђока Ђорђевић. Штампарија Ђорђа Ивковића.